

# מהכשרת החייל פרט והכיתה אל אימון דיביזיוני

הקמתן ואימון של דיביזיות בצבא ארה"ב - במלחמה השנייה

צבא ארצות הברית, שהיה מוקם והולך בשנות מלחמת העולם השנייה היה „מייצר“ דיביזיות כמעט סיטונית. גופי צבא גדולים אלה נבנו, בקצב קדחתני, ממש „מן היסוד ועד הטפחות“, החל ביסוד היסודות — החייל הפרט, המשך בכיתה, מחלקה, פלוגה וגדוד, וגמור ב„גג“ הארגוני והטקטי של גוף בין-חיילי משולב. „ייצור“ כמעט-סיטוני זה העלה שפע של שיטות, גישושי-דרך, נסיונות — ולקח. המימדים היו, לגבינו, מפתיעים. התנאים היו רחוקים כרחוק מערב ממזרח מתנאינו. החומר — „חומר-האדם“ וחומר-הציוד — אף הוא ודאי לא היה זהה עם זה המוכר ורגיל לנו. אך התיבועה — לכונו גופי-צבא כשירי-קרב — הייתה דומה ביסודה. ומכאן הצורך ללמוד מהסקירה המוגשת בזה — ששנה חוליה נוספת בשורת סקירותיו של ד.ה. עטרון על מפעלי-אימונו של צבא-ארה"ב באותה מלחמה — ולתהות היטב על הדברים ומשמעותם. ומה גם כשבנסיון הצבאות מעטות הן הדוגמאות למעשה-בנייה כה כולל, מתוכנן-מראש ושקוד-על-כל-פרט (על אף הפגמים הרבים שנתגלו תוך כדי נסיון) של גופי-צבא שלמים ברמה ארגונית וטקטית גבוהה.

ביום „ע-37“: בין יום מינוי ליום כניסתו לתפקידו עברו עליו כמעט 40 יום באימונים ובלמידים נוספים. כמעט ולא תתכן דוגמה בולטת מזו למקום המרכזי אותו תפסו בתי-הספר בשיטת האימון האמריקאית.

כפי שהוזכר במאמר מוקדם-יותר, קוצרה בתחילה תקופת אימונה של דיביזיה מ-52 שבועות ל-44 שבועות, ואחר-כך — ל-35. 35 שבועות אלה היו מחולקים כדלקמן: 13 שבועות הוקדשו לאימון ראשוני ולאימון ביחידות קטנות, עד גדוד. בתחילת אותם 13 שבועות הושם הדגש על אימון כללי, כגון: משמעת, תרגילי-סדר, קריאת מפות, עזרה ראשונה — וה„טקטיקה של החייל-הפרט“. אחרי החודש הראשון עבר הדגש לנושאים טכניים, ובחודש האחרון גבר חלקם של נושאים ותרגילים טקטיים, אך מסגרת-היסוד לאימון (ולסיכומיו, ע"י מבחנים) עדיין הייתה מסגרת אימון-הפרט. 11 השבועות שבאו בעקבות 13 השבועות הראשונים הנ"ל היו מוקדשים לאימון יחידות, החל מאימון הכיתה ועד לאימון הרגימנט. ואילו 11 השבועות הנוותרים הוקדשו ל„אימון משולב“, דהיינו — לאימון בשיתוף-פעולה בין יחידות הנמנות על סוגי-חייל שונים (כגון, השיתוף בין חייל-הרגלים לארטילריה, בין חייל-הרגלים לטנקים, וכדומה<sup>2</sup>).

השעים ואחת דיביזיות הוקמו עליידי צבא ארצות הברית במלחמת-העולם השנייה. 67 מהן היו דיביזיות רגלים, והיתר נחלקו לדיביזיות משוריניות, מוטסות, ודיביזיות מיוחדות אחרות. דיביזיות אלו היו „דיביזיות משולשות“, היינו גופים שהיו מורכבים משלושה רגימנטים<sup>2</sup> — במקום ארבעה, שהיו נהוגים במלחמת-העולם הראשונה. הדיאגרמה בסוף החוברת לא זו בלבד שהיא מראה את המבנה של דיביזיות-רגלים, משולשת בשנת 1942, אלא היא מעידה במידת-מה גם על מהלכי-האימון האמריקאי.

„הדיביזיות כולה — לבית-הספר — והמפקד בראשה“

אופיינית למדי, למשל, העובדה, שמפקד הדיביזיה בעצמו וכל קציני המטה, ברגע שהם מקבלים את מינויים לכה, הריהם נשלחים, בעצם, „בחזרה לבית-הספר“. אנו למדים מהדיאגרמה שמפקד הדיביזיה, סגנו ומפקד-הארטי-לריה-הדיביזיונית יוצאים, קודם-כל, עם קבלת מינויים, לביקור של 7 ימים במטה-הכללי, כדי לקבל הנחיה מפורטת. אחר-כך הם נשלחים לקורס אינטנסיבי בן 30 יום: המפקד — לבית-הספר המיוחד לפיקוד-ולעבודת-מטה; סגנו — לבית-הספר לחיל-הרגלים; מפקד-הארטילריה — לביה"ס לחיל-התותחנים (בתקופה יתרה מאוחרת נשלחו הם — וכן ראשי-המטה, וקצין אג"א — תחילה לקורס מיוחד, בן 8 ימים, לבית-ספר לטיפול ברכבי-גלגלים, ול-3 ימים — לבי"ס למכונות-זחלים. כל קציני המטה הכללי עוברים אף הם קורסים בני 30 יום בביה"ס לפיקוד-ולמטה; ואילו מפקדי הרגימנטים, הגדודים ופלוגות הרגלים, יחד עם סגניהם, עוברים קורס, בהתאם לתפקידם, בביה"ס לחיל-הרגלים. מפקדי הארטילריה, המהנדסים, גדודי-האפסנטאות, יחידת-הקשר — נשלחים לבתי-ספר של חילותיהם הם; מפקדי הפלוגות הרפואיות מסיימים בית-ספר מיוחד לשירות-רפואי-בשדה, וכיו"ב. פירוש הדבר, שמפקד הדיביזיה אשר קיבל את מינויו לכל המאוחר ביום „ע-78“, מגיע עם קציני מטהו אל מחנה הדיביזיה רק

- 1) ראה „מערכות“ ע"א, ע"ד, את המאמרים „איכות וכמות בגידול צבא ארה"ב“ לח. עטרון.
- 2) במקביל ל-3 הבריגדות מהן מורכבת הדיביזיה „משולשת“ הבריטית.
- 3) כדי למנוע אי-הבנות, יש לזכור כי לביטוי „אימון משולב“, למשל כפי הנהוג בצבא האמריקאי — דהיינו, אימון בין-חיילי — מובן אחר מזה שהיה נהוג בצבא הבריטי. ואין הוא מקביל למושג „מבצעים המשולבים“, המאחדים במסגרתם לא רק את חילותיו השונים של צבא-היבשה, אלא את „הזרועות“ השונות: כוחות-יבשה, כוחות-אוויר, כוחות-ים.

## הלכה למעשה

במשך 13 השבועות הראשונים הנ"ל של האימון — שבהם הוגשם שלב־אימון הפרט (בתחום האימון־הבסיסי, ואימון־ביחידות־זעירות) — „היו לויטנטים של חיל־הרגלים מוציאים את מחלקותיהם אל המסנחים, ללמד: קליטה, היו מריצים את אנשיהם על פני „מסלולי־מכשולים“ לקשת את שריריהם, הציבום בשורה „מערכת־רימון“; להראותם את הטכניקה של שליפת־הפיץ וריקת־הרימון; הצעידום אל ככרות־התרגול והפקידום שם בידי מפקדי־הכיתות שהדריכום כיצד לפרק כלי־נשקם — ולהרכיבם מחדש; הוציכום אל מגרשי־הכידון, הפגינו בפניהם את העקרונות של „דקור“ ושל „שמור“ — והפעילום בהסתערויות על דחילי־קש של „היטלר“, „טוג'ו“.

קציני־המנדטים יצאו עם אנשיהם אל נחלים ונהרות בסביבות המחנה ובנו מעליהם גשרי־יסוד וגשרים־צפים; אימונם, בשטחים הפתוחים, בסלילת דרכים, בבניית ביצורים, בכינון חסימות־דרכים, בפיצוץ גשרים, בהנחת שדות־מוקשים וסילוקם. קציני חיל־הקשר הקימו בחי־ספר לאימון מפענחים ומומחי־אלחוט, וניהלו תרגילים מעשיים במתיחת קו־יחוסים ובהפעלת מרכזי־איתות, וכדומה. אף שאר היסודות מהם מורכבת דיבזיה נהגו למזג, בדומה לנ"ל, הדרכה טכנית במפגני שימוש־למעשה, עקרונו הפדגוגי של דיואי, „למד תוך כדי עשייה“, מצא לו שדה־שימוש נרחב בחיל־הרגלים, בחיל־התותחנים ובגייסות־מקצועיים כאחד.

בחודש האחרון של האימון־הבסיסי (בן „י"ג השבועות“) נעתק מרכז הכובד יותר ויותר מן המחנה אל המטוחים והשדות. כל גדוד של ארטילריה־השדה, למשל, ערך מסע למטבח ארטילרי, תפס עמדה טקטית וביצע תרגיל במילוי משימת־ירי; חור לשטח בו נקבעה חנית־ארעי, הסנה את התותחנים תחת עצים ורשתות־הסוואה, הציב משמרות, בישל את ארוחתו — וחזר, מאוחר בלילה, למחנה, תוך כדי מסע בתנאי־איפול. פירוש הדבר, שבשלב הראשון הזה היו האימונים מכוונים להדגים לחיילים וליחידות את המהלך הרגיל של פעילות־בשדה, אכן, היה, בכל זאת „זיוף“ בשלב זה: שכן גדוד ארטילריה־השדה חזר בלילה למחנהו הנהו — ולא לן דוקא בחוץ!

בשלב השני של האימון — דהיינו, במשך החלק הראשון של „11 השבועות“ — היתה מטרת האימון: „לפתח כל יחידה להיותה צות־לוחם, המסוגל לתפוס את מקומו בתוך הצות הדיבזיוני ולמלא קרב את תפקידו המיוחד“. בתקופה זו הושם הדגש על תרגילי־שדה, והגייסות היו יותר בשדה. מעתה הרבו שלים לב להתחנות היחידות — המחלקות, הפלוגות, הגדודים, והרגימנטים, מאשר לאימון החייל־הפרט (הגם שלא היה בכך משום „שבייה“ פתאומית של קו — כי גם באימון־הבסיסי בלט דבר גיבוש הכיתות, וכדומה; ואילו עתה, תוך כדי אימון היחידות וגיבושן, נמשך טיפוחן של הלוחם־הפרט). במשך תקופה זו בוצעו תמרוני־ירייה חיל־הרגלים (מבחני „כושרי־יריקרב מחלקי־תיים“ מטעם פיקוד־כוחות־הקרקע) ולארטילריה („מבחני ירי־סוללות“) לא רק בטוח הרגיל, אלא גם ב„מסלולים“ השונים, דהיינו בתנאים הדומים לנתאי הקרב, ולמחלקות ופלוגות רגליות נערכו „התקפות על אזורים מבוצרים“ (דמיים, כמובן). כן צריכה היתה כל יחידה להקדיש

לפחות 16 שעות — מדי שבוע! — לאימון לילה.

בשלב האחרון, כלומר ב־11 השבועות האחרונים, נעשה הנסיון הרציני לשלב את חלקי הדיבזיה לצות דיבזיוני אחד — „אשר יהיה מסוגל לפעול ככלל מתואם ולקיים את עצמו בתוך כזה, בכל תנאי־קרב שהם“. אימונים־משולבים אלה התחילו בתרגילי־שדה של „צות־קרב רגימנטלי“, שבהם פעל גדוד ארטילריה־שדה בסיוע לרגימנט־רגלים — ונסתיימו בתמרון של דיבזיה אחת נגד חברתה.

### לימוד — הרגלה — מבחן

גם באימון הדיבזיוני הונהגה שיטת הבחינות והמבחנים, המקובלת כדרכ־כלל בצבא האמריקאי. חלקן הגדול של בחינות אלו לא בוצעו ע"י מפקדי הגדודים או הרגימנטים — ואף לא על־ידי מפקד הדיבזיה — אלא על ידי גורמים נבחרים. מחלקות חיל־הרגלים וחיל־הפרשים, למשל, הועמדו, בשלהי השלב השני, במבחן־יריקרב, כשהבחון הוא מפקד הדיבזיה, ואילו מבחני סוללות ארטילריה־השדה וגדודיה נערכו על־ידי „מפקד הקורפוס או מפקד הארמיה“, או על־ידי אחד מעוזריו. בגמר האימונים נערכו כמעט כל המבחנים ע"י גורמים שמחוץ לדיבזיה, ובעיקר ע"י מפקדים החמונים על מפקד הדיבזיה.

האימון הדיבזיוני בכללו הושפע, כאמור, מהעקרון שנוסח ע"י הפילוסוף האמריקאי ג'ון דיואי: „למד על־ידי עשייה“. מאותו רגע שזעב סגל הקצינים, שנועד לאותה דיבזיה, את בתי־הספר, היה האימון בתוך הדיבזיה אימון מעשי, שלימד בפרט את החייל ואת היחידה לעשות את המוטל עליהם — ולימדם, זאת על־ידי חזרה מתמדת, ושינון תפקידיהם.

גישה זו תרמה רבה גם להשרשת עקרון ה„ממשות“ באימון (שעליו דובר כבר בסקירה קודמת), בתרגילים ותמרונים לכיבוש כפרים, למשל, היה נהוג בתחילה שחלק מהגדוד הכין את העמדות בתוך הכפר, וחלק אחר התקיף אותו. בהמשך ההתפתחות נקבע העקרון, שיש להקים עמדות כאלו על־ידי גדוד אחד, ולא ע"י זה שעליו יוטל להתקיפן. נהוג זה הכניס בשלב מוקדם־יחסית את קרב גדודי בחיל־הרגלים — שבו ההתקפה על עמדת־מגן נתבצעה מעתה כלפי מערך־עמדות שגודו אחד הקימו. כלגוד גיסה, כמובן, לבצר את העמדות שהקים, ביצור חזק ככל האפשר, ולהרבות „הפתעות“ לגדוד המתקיף. הרי שלא רק הגדוד שהכין עמדות כאלו למד את מלאכת ההתבצרות, אלא אף הגדוד המתקיף, אשר הועמד כל הזמן בפני הפתעות מהסוג הנ"ל, שרק „אויב“ מסוגל להכינון, למד להתגבר על כנון־אלה.

### לבטים בדרך אל ה„ממשות“

דוגמה זו — ודאי שאינה אלא אחת מני רבות בתהליך ההתפתחות לקראת ממשות־יתר באימון הדיבזיוני על כל דרגיו, ויש לציין שהתפתחות זאת לא היתה קלה לצבא האמריקאי, מאחר שהיא נגדה במידה רבה הן את גישתם הפסיכולוגית של קצינים ומדריכים מימיה־שלום, והן את ההתחשבות בדעת הקהל. ההיסטוריונים הצבאיים האמריקאים מספרים, למשל, בהודמנות מסוימת, על תופעת

(4) לפי שצבא אלה"ב מחולק, אף בימי שלום, לא רק לקורפוסים אלא גם לארמיות — חלוקה אזורית.

כל צבא אחר בעולם. יצויין, כי היתרון של השטח הנרחב  
אין כאן את הקשיים שנגרמו ע"י הצורך באימון המונו.

### אימון יחידות בלתי-דיביוניות

אכן, אין לראות את אפשרויות הפעלתה של דיביויה  
בשדה-הקרב כשלמות, באין בצדה, ומאחוריה (ולעתים —  
אף לפנייה), היחידות ה"בלתי-דיביוניות" — היינו, כל  
אותן היחידות, מסוגים שונים ביותר, שאינן נמצאות בתקן  
של דיביויה מאיים סוג שהוא — והן מופעלות כרגיל  
במסגרת "גייסות-הקורפוס", "גייסות-ארמיה" — ויש ואף  
"גייסות-זירה" או "גייסות-הפיקוד-העליון". ליחידות אלו  
שייכות, מצד אחד, יחידות השירותים; ומצד השני,  
יחידות לוחמות-מסייעות, כגון: ארטילריה-כבדה, פלוגות  
קשר בשלוחות מסוימות של חיל-הקשר, ארטילריה-נגד-  
מטוסית (או בכללה, או — פרט לקלה), גדודי טנקים —  
ומשחית-טנקים (אך, לעתים, גם יחידות-רגלים מסוימות,  
שלא הוכללו גדיביויות מאורגנות), וכד'. בראש-וראשונה  
אלו הן היחידות הנושאות סוגי נשק, או מתקנים, שבדרך-  
כלל אינם מצורפים למסגרת דיביוניות (יחידות הנגסה,  
קשר, גייסות-כימיים — נחשבו או על סוגיה-שירות או על  
הסוגיה-לוחם, לפי תפקידן הממשי). מספרן בצבא האמריקאי  
היה גבוה מאוד. ביוני 1943 מנו היחידות הבלתי-  
דיביוניות שנמצאו בארצות-הברית (דהיינו, חוץ מאלו  
שכבר פעלו מעבר לים — באוקיינוס-השקט, ובאפריקה  
סיציליה) 800,000 איש. בסוף מרס 1945, כלומר חודשים  
מספר לפני תום המלחמה באירופה, עלה התקן הכולל  
של יחידות בלתי-דיביוניות (אלו שבארה"ב ובזירות-  
המלחמה, כאחד) כמעט ב-25% על זה של כלל הדיביויות  
(1,468,398 קצינים והייליים — לעומת 1,194,398).

בתחילת המלחמה לא היו יחידות בלתי-דיביוניות אלו  
מצורפות למסגרת קבועה איוו שהיא. מפקדים אזוריים  
לחיליה-תחבורה, למשל, לא היו קיימים. ויחידות כאלו  
צורפו, לצרכים אדמיניסטרטיביים, אל פורמציות שונות,  
שהיו חונות באותו אזור. כאשר, למשל, באבגוסט 1944,  
עזב הקורפוס השלישי את אזור הוף-המערב של ארה"ב  
בדרכו אל מעבר-לים, השאיר אחריו, במרחב-הנייחו, 42  
יחידות בלתי-דיביוניות כאלו, שהתקן הכולל שלהן הגיע  
ל-10,000 חייל — והן נשארו עתה ללא פיקוד ופיקוח  
כלשהו, כ"תלויות באויר". כדי לתקן מצב-דברים זה,  
הוקמו, כבר בשלבים מוקדמים יותר (מראשית 1942),  
"מפקדות לגייסות-מיוחדים", שתפקידן היה לפקח על  
היחידות הבלתי-דיביוניות השונות, בראש-וראשונה באשר  
למצב אימונן, וכן לספק להן דרג-עילי מנהלתי. תחילה,  
הוקמו רק בודדות, אך עד מהרה הגיע מספרן לעשרות:  
כמה מפקדות במרחבה של כל ארמיה, ואחרות — כמפקדות  
במרחבי קורפוסים. הן היו משני טיפוסים: "טיפוס  
א" — לריכוז-גייסות שמנו מ-2000 ועד 5000 איש;  
"טיפוס ב" — ועל למספר זה.

"מפקדות" אלה היתה בהכרח השפעה על אימון  
היחידות הבלתי-דיביוניות. קודם לכן לא ניתן היה להשיג  
באימונן את מידת האחידות, בדומה לגופיה-צבא שבתוך  
דיביויות, באין ההשגחה המקצועית וההדרכתית הדרושה.  
(אכן, לא היתה זו התקלה היחידה בתחום-האימון שנבעה  
מהעדר-סמכות, או מסמכיות-מתנגשות. היו יחידות  
תחבורה, למשל, שאת אימונן קיבלו תחת פיקודה של



ר"י "מעל לראש"

הטענות מצד משפחות וידידים (ואולי — גם ידידים  
פוליטיים) שיש ובאו בעקבות כשלונם של הניכים בבתי-  
הספר לקצינים. ואם כשלונם של מועמד בבית-ספר עלול  
להביא לידי התערבות מעידו מהחוז — ולפי הגישה  
האמריקאית המקובלת, אין צבא רשאי לזלזל בטענות  
כאלו — על-אחת-כמה-זכמה היו מתרבות הטענות והתלונות  
לו קרו תאונות רבות באימונים, אשר אפשר היה ליחסן  
לאורח-אימונים מסוכן-מדי, לפיכך, יש ואמצעי ההזירות  
הנהוגים בצבא האמריקאי היו כה מרובים, ואף מופרזים,  
עד כי קצין-המבצעים של מפקדת-כוחות-הקרקע תיאר פעם  
את האימון ב"ירי קרב"<sup>5</sup> במלים אלו: "זוהי נקודת-  
תורפה-רבתי שלנו... קצינים עם שנות ותק ודאגת-בטחה  
מימיר-שלום — פשוט אינם מסוגלים, להפקיר עצמם לעסק  
זה של ירי-קרב מציאותי. שורצים כאן כל-יך הרבה דגלי-  
זהירות, ושופטים, ובקרה, עד שהשטח דומה יותר לגן  
ילדים מאשר לשדה-קרב". המכשולים הפסיכולוגיים היו,  
כאמור, רציניים ביותר. בכל זאת הגיעו האימונים  
הדיביוניים למידה רבה של ממשות, וסופר על היילי  
שה דיביויות, אשר ה"קריירה" הלוחמת שלהן החלה  
ב"קו גוסטב" שבצפון איטליה-התיכונה, עליו ניתנה  
היאבקות מרה, כי אחרי ימי הקרב הראשונים, אמרו אחדים  
מהם: "בסך הכל, אין זה גרוע מאשר התמרונים  
שלנו".

על התפתחותה של "ממשות" זו באימון הדיביויות  
החדשות הקלה, כמוכן, העובדה, שלרשות הצבא האמריקאי  
עמדו שטחים עצומים, שבהם אפשר היה לנהל תמרונים  
בקנה-מידה גדול וללא הפרעה לחקלאות ולמהלך התקין  
של ההיים האזרחיים. בגבול שבין המדינות קליפורניה  
ואריזונה, למשל, הוקצה שטח-תמרונים נרחב, מדברי  
בתלוק, שהיה למעשה מעין דוגמה לזירת-קרבות שלמה.  
היה זה מרחב כמעט-זריק מאוכלוסיה, שרוחבו וגודלו  
לא נפלו בהרבה משטחים אשר בחלקים אחרים של העולם  
שימשו כזירות-מלחמה שלמות. בטכניקה, "הוליבורית"  
הוקמו בשטח זה ערים וכפרים, חפירות ומבצרים, וסוגלו  
לצרכי התפקיד יערות וחורשות; הכלל, הובטחו אפשרויות  
תמרון ואמצעי אימון שכדוגמתם לא היו בתולדות

(5) כפי שכבר נזכר בודאי הקורא מכמה ציונים קודמים  
שסבקיירה זו, המונח "ירי-קרב" — פירושו בצבא ארה"ב  
רחב וכולל בהרבה מאשר, פשוט, תרגיל-יריה.

„מפקדת-כוחות-הקרקע של חיל-הצבא“ — ולעומתן היו כאלה שקיבלו אותו תחת פיקודה של „מפקדת-כוחות-השירות של חיל-הצבא“; כי שתי המפקדות גם יחד טענו כי זקוקות הן ליחידות מעין אלו — ולא היה ברור, לאיזה משני ענפי-ביטוד אלה שבצבא צריכות הן באמת להשתייך).

אם נניח להן, לערבוביות מהסוג הנ"ל, ונבחר רק את לקח ה„מפקדות-לגייסות-מיוחדים“ כפי שהן, הרי שאת השפעתו של המוצא הארגוני האמור על האימון אפשר יהיה לחלק לשתיים: חיובית, מזה, — ושלילית, מזה. הצד השלילי אמנם נגע ביטוד הבעיה הנ"ל — ואותה בעיה משתקפת, בגיוונים שונים, גם בצבאות רבים אחרים, גדולים וקטנים, כשהמדובר הוא בשמירת יעילותם של גייסות מקצועיים, הפזורים ביחידות לא-גדולות. הדבר התבטא, בראש-דראשונה, בכך, שלפי סידור זה לא תמיד קיבלו היחידות הבלתי-דיביזיוניות את האימון במקצוען תחת פיקוחם של קצינים שהיו בעצמם מומחים בו. ביחוד בלט ליקוי זה בשנות המלחמה הראשונות. למשל: בעייתה של „מפקדה-לגייסות-מיוחדים“ מטיפוס א', אשר ניהלה, כאמור, ריכוזי יחידות בלתי-דיביזיוניות בעצמות כוללות של 2,000—5,000 חייל, למפקדה כוו היו 7 קצינים (תחילה — רק 5) וכ-20 חיילים. והנה, סגל-הקצינים היה לרוב מורכב, נאמר, בצורה הבאה בערך: קולונל-רגלים; קול-לויט; מחיל-הנדסה; מיוור-רגלים; קפיטן מחיל-החימוש; וקפיטן מחיל-האפסנאות. ואילו היחידות הנתונות לפיקוד מפקד כוו אפשר שהיו סוללות-ארטילריות, פלוגות כימיות, פלוגות הנדסה, קשר, אפסנאות וכיו"ב. קולונל או מיוור מחיל-הרגלים אינם יודעים הרבה על אימון ארטילריה. ועוד: לפלוגות של חיל-הציוד-החימוש גופן אפשר שהיו לפחות 3 סוגי-תפקידים שונים. וה„מפקח“ עליהן היה איש מהמפקדה הנ"ל — קפיטן צעיר, שבחיו האזרחיים יתכן מאוד שהיה מהנדס-מתנסה בבית-החרושת לאוטומובילים, ונסיונו המקצועי והצבאי היו דלים מכדי להדריך שתיים או שלוש פלוגות כאלו של חייל.

אכן, נקודת-תורפה זו ניתן לכנותה כ„צד שלילי“ של הסידור המתואר רק מבחינה יחסית, לעומת הצדכים. ואילו לעומת המצב שלפני שבטנו אותו להשגחה על היחידות הפזורות ולהדרכתן — ודאי שהיה בהקמת „מפקדות-לגייסות-מיוחדים“ משום התקדמות. ועם הזמן שופר הרכבן ושוכלל פיקוחן.

ההשפעה החיובית של פתרון ארגוני זה התבטאה, כמובן, קודם-כל, בעצם עובדת ההשגחה, התיאום וההנהיה. אך ראוי לציון מיוחד כי היחידות הבלתי-דיביזיוניות אומנם, בדרך-כלל, יחד עם יחידות דיביזיוניות, שבצדן עתידות היו לשרת כסיוע בקרב, אם כארטילריה מסייעת של הקורפוס, אם כפלוגת תובלה, וכדומה. מבחינה זו עלה האימון של היחידות הבלתי-דיביזיוניות בצבא האמריקאי על אימונן של יחידות דומות בצבא הבריטי. מגמה זו חשובה היתה במיוחד לגבי יחידות השירותים, שגם הן עברו, כבר בשלב מוקדם יותר, אימוני-שדה במשך 3 שבועות, והשאפה היתה כי כשבעות אלה תאומנה, ע"י נסיון של שיתוף עם היחידות לוחמות, לתת סיוע להללו — שכן זהו תפקידן. אימון זה היה די ממש ומעשי. יחידת הובלת-הדלק של חיל-האפסנאות, למשל, צריכה היתה לעבור מבחן, שבו היה עליה לנוע ב„תנאים

טקטיים“, לפי הביטוי הרווח בצבא האמריקאי (דהיינו — בתנאים שהותאמו להיות דומים ככל האפשר למציאות של מבצעים-בפועל), מנקודות ההתכנסות אל אזור הנייד-שדה. שם היה עליה להקים נקודה לקבלת דלק „בסיטונות“ — ולארגן נקודת חלוקת דלק ליחידות; וכן שומה היה עליה לארגן שיירות בין נקודות אלו, ולהפעילן. פלוגה לאפיינת-השדה צריכה היתה להפעיל את התגורים המיוחדים בהם משתמשים בשדה, בתנאים דומים ככל האפשר לתנאי מבצעים-בשדה. אכן, במהלך המלחמה גם שונו מבחנים, והותאמו לצרכים המשתנים של חזית-למלחמה. ביחוד בלט הדבר ביחידות הבלתי-דיביזיוניות של גייסות-לוחמים לסוגיהם. משפחתה הסכנה מצד האזרייה הגרמנית, אך גברו קרבות-האש בחזיתות בצורות, הונהג (באבגוסט 1944) מבחן לגדודי-התותחים הנגד-מטוסיים, לבדיקת כושרם במשימת ההגברה של ארטילריית-השדה. במהלך ההתפתחות הטקטית בהפעלת גדודי טנקים, ומשחית-טנקים, הונהג (בנובמבר 1944) מבחן לגדודים אלה לגבי כושרם במתן אש עקיפה. ואין אלו אלא דוגמאות מעטות מני רבות. נמצא, כי לא רק את תנאי המבחנים ביקשו לעשות מציאותיים, אלא אף תוכנם נקבע ע"י מציאות-המלחמה. ניתן לומר, כי העיקר של אימון היחידות הבלתי-דיביזיוניות כייחוד-סיוע ממש, יחד עם יחידות דיביזיוניות גיות לוחמות או מסייעות, היה החידוש וההישג החשוב ביותר באימון ה„בלתי-דיביזיוני“ בצבא ארה"ב. כמובן, שגם עיקר זה אינו אלא חלק מהשאפה הכללית למחשות באימון; וממנו נבעו השקפות מסוימות לגבי המותר והאסור — או הרצוי והמפוקפק. למשל: מפקד „כוחות-הקרקע של הצבא“ התנגד תמיד לריכוז מספר גדולי-מדי של יחידות-שירותים, או יחידות-סיוע, במחנה אחד, או באזור אחד. הוא טען, שריכוז כזה הוא „בלתי-טבעי“, או בלתי-מציאותי, שכן יחידות-סיוע אלו חייבות להמצא בייחוס ואחוז מסוימים לגבי היחידות הדיביזיוניות (להן הן נועדו לסייע) בכל מחנה ובכל אזור; ומאחר שכל טעם-קיומן הוא לסייע בקרב ליחידות רגלים, או ליחידות אחרות — חייבות הן, מלכתחילה, לטפח את החוש למעשה-משולב ע"י שתקיימנה מעשה זה במציאות. לנוכח גישה זאת, לא הועילו הטענות על היתרונות הורדיים של ריכוז יחידות דומות, מבחינת טיב האימון הבסיסי והטכני, וקיום הפיקוח התילי והמקצועי. לטענות אלו הושב, בין השאר, שאין תועלת רבה ב„אימון-להלכה“, ללא אוביקט, כגון: ריכוז פלוגות-רפואה — ללא-חיילי-מרגליים, בהם



גשר שני חבלים („גשר-בורמה“)

יתגסו בריפוי, בחבישה, בפינוי; או ריכוז פלוגות-כימיות — ללא הודמנות להתמחות-בפועל בהטלת מסכי-עשן לעזר הרגלים בהתקדמותם; וכיו"ב. עליכן לא נתקבלה — עכ"פ, לא במפורש — גם הדעה המפורשת, אשר אמרה כי אין להקפיד בכגון-דא לגבי יחידות שלפי מצב אימונן עדיין, אינן מסוגלות לסייע במשהו למישהו — וכי יש לרכזן לתקופות האימון הבטיי והטכני — ולרווחן, אח"כ, בתקופת האימון-המשולב. יצויין, כי בעלי דעה זו יכלו להסתייע בעובדה שהריכוז אמנם נתקבל לגבי יחידות הטנקים, משחיתת-הטנקים וכוחות נגד-מטוסים; הללו זכו אפילו גם לארגון בגופי-פיקוד משלהם — „קבוצות-גדודים“, „ככ"א מסוגיה-חיל אלה, וגם בבריגדות, המכילות מספר קבוצות-גדודים כל אחת. הדבר נומק באופני המקצוע-המובהק של האימון הנדרש בחילות.

### „אימון-להחלפת-חיל“

בין האימון ה„בלתי-דיביזיוני“ והאימון „להחלפת חיל“ קיים קשר הגיוני. הצורך בהעברות מחיל לחיל, לפי הדרשות המשתנות של זירות המלחמה, כבר הוסבר בסקירה קודמת. מהדוגמאות שניתנו שם אנו למדים, שהצורך בהעברות אלו חל אז, במיוחד, דוקא על יחידות בלתי-דיביזיוניות. והרי דוגמה. ארטילריה נגד-מטוסית נחשבה על גייסות-סיוע בלתי-דיביזיוניים אופייניים (הגם שמאז הפך גדוד הארטילריה הנ"מ האבטומטית הקלה ליחידת-קבע בדיביזיה האמריקאית). והנה, בתחילתה של מלחמת-העולם השנייה העריכו האמריקאים את הצורך בארטילריה נגד-מטוסית הערכה שנתגלתה אח"כ כמופרות. ראשית — לא התאמתו או הנבואות השחורות בענין התקפות צפויות מן האויר על שטחי ארצות-הברית שביבשת אמריקה; ושנית — העליבות האמריקאית באויר, שהלכה וגברה, גרמה להקטנת הצורך ביחידות אלו אף באזורי-החזית. ונפתחה פרשת העברת אנשי ארטילריה נ"מ לחילות אחרים — ואימונם-מחדש לכך, והוא הדין לגבי יחידות בלתי-דיביזיוניות מכמה וכמה סוגים אחרים.

ה„אימון-להחלפת-חיל“ נעשה במידת-האפשר בגופים שלמים (אכן בלי קציניהם שבדרגות ממיר ומעלה, הללו הועברו מראש מתוך גדודים כאלה — כי לגביהם המעבר אל סוג-חיל חדש היה כרוך בקשיים גדולים-מדי). למשל: גדוד של ארטילריה נגד-מטוסית שלא היה בו צורך, הועבר כולו לארטילריה-השדה ואומן לתפקידו החדש (כגדוד-רקטי); באימון-מחדש זה של גופים שלמים היתה, בדרך-כלל, נטייה, להעביר את היחידות אל סוג-חיל שבו היה

זשקן, או תפקידן, דומה פחות-ארויטר לאלה בהם הורגלו מקודם, כך, גדודי ארטילריה-החופים, למשל, הפכו לגדודים של ארטילריה-שדה כבדה (שהצורך בה בזירות המלחמה התרחב וגבר במיוחד). גדודים של מרגמות כימיות הפכו לגדודי-שדה של מהנדסים; וכדומה. אך לא תמיד ניתן הדבר לביצוע; לא תמיד אפשר היה למצוא סוג נשק דומה, או להעביר, ולאמן-מחדש, יחידות בשלמותן. השיטה השנייה, שגם אותה נקטו במצבים מעין הנ"ל, עקפה, בעצם, את ההכרח באימון-להחלפת-חיל בתור שזוה, הגם שאף היא חייבה אימון-מחדש והסתגלות לצרכים חדשים. היא היתה מבוססת על שימוש טקטי אחר, אך באותו נשק גופי, בו צוייה ואומנה היחידה מלכתחילה. כך (כפי שכבר צויין לעיל, כשדובר בדרך-כלל על סיגול מגמות האימון ההכרחיים של מצבי-מלחמה ותמורות בחזית) היו גדודים של ארטילריה נגד-מטוסית, למשל, שאומנו עתה במיוחד להפעיל את תותחיהם נגד מטרת ששל פני-הקרקע, וביחוד נגד „תיבות-שדה“, מצדים ושאר צורות של נקודות-כצורות אויבות; „בזירת-האוקיינוס-השקט“ הרבו גדודי-התותחנים<sup>6</sup> של הארטילריה הנ"מ לכוון את תותחיהם גבוהי מהירות-הלוע אל פתחי המערות והמחפורות, כדי לחתום בחתימת-אשם לתמיד את מבואות היפנים שבביצורי-המעמקים שלהם. ואילו גדודי „משחיתת-טנקים“ לא זו בלבד שאומנו (הופעלו), כפי שכבר צויין לעיל, במתן אש בלתי-ישירה לתמיכה בגייסות-הקרקע, אלא שגם במתן אשם ה„טבעית“ — האש הישירה — אומנו במיוחד בדרכי הירי לסיוע גייסות הקרקע („באורח הדומה דמיון רב-ביותר לזה של התותחנים הסע-עצמיים המסייעים לרגלים“) והשימוש בהם בתפקידים אלה היה רב ובר-תכלית כאחד.

באותה תקופה נקבעו דרכי-קבע ומסות-אימון (לפי מקצועות ונושאים במסגרת של שבועות לא-רבים ככל האפשר — משהו עד שבעה שבועות — שהולקו לשלב „טכני“, שלב „טקטי“, ושלב „אימון-יחידה“) לצורך אימון-מחדש של החייל-הפרט ואימון היחידות — אך גם אימונם של קצינים — שהם אישית, או יחדותיתם, צריכים היו להחליף את חילם, נשקם ותפקידם. כי הדרכה נוספת, ולימוד תיאורתי ושימושי היו נחוצים גם לאותו קצין שצריך היה לעבור מתפקידים נגד מטוסים, למשל, אל מילוי משימות נגד חצדים. דוגמה זו מוכיחה, דרך אגב, שלא היתה זאת רק בעיה של אימון-מחדש של אנשי-צבא — אלא אף זו של ניצול תכליתי של נשק, מהסוגים שייצרו למעלה מן הצורך, כפי שנתגלה-בפועל, במבחן המלחמה.

אין בנתונייה של סקירה כדי למצות בשלמות את סוגית בנייתם של גופי-דיביזיות — ושל הכוחות ה„בלתי-דיביזיוניים“, המקבילים להם ביחסי-מספרי והרכב-סוגלי אלה או אחרים. ואפילו לגבי נסיונו של צבא ארה"ב בלבד — היה נדרש לכך ודאי ספר שלם. אולם יש בציגונים אלה כדי להעלות בפנינו מספר מצבים ובעיות האופייניות ל„סוגית-הדיביזיות“ והמלמדים אותנו באיזה קני-מידה יש למוד את ענייני הקמתן והפעלתן של עוצבות-טקטיות גדולות אלו, שהנן היסוד לכל צבא גדול או בינוני.

(6) להבדיל מגדודי כלי-היריה האבטומטיים הקלים, נד לקוטר של 40 מ"מ.



אימון צליחה